

Gospodarske novice

Mesečna priloga »Slovenskemu Gospodarju«

Poljedelstvo.

MLATEV ŽITA.

Z mlatvijo žit dosežemo ta namen, da izluščimo žitno zrno iz klasa, to zrno ločimo od slame ter iz plev, ga očistimo ter ločimo po kakovosti. Pri mlatvi si sledijo vsa ta dela eno za drugim in sicer čim bolj popolnejši je stroj za mlattev, tem hitreje, oziroma skoro istočasno.

Poraba delovne moči je pri mlatvi zelo velika. Zato se dandanašnji vedno bolj uporablja za mlattev ona oblika delavne moči, ki je cenejša, to je, da se za pogon strojev vedno bolj nadomešča draga človeška delavna moč z delom pogonskega stroja (motorjev).

Ročna mlattev pride v poštev dandanašnji pri malih množinah žita, ker je namreč zelo draga in počasna. Izvrši se s cepci ali pa z ročno mlatilnico.

Mlattev s cepci pride v poštev pravzaprav, ker je najdražji način mlatve le v sledečih slučajih; ako gre za mlattev malih množin semenskega žita, raznih poskusov žitnih sort, ker se namreč pri tej mlatvi zrno ne poškoduje toliko, kot pri stroju. Nadalje pride v poštev ta način, ako se namerava dobiti lepo, nerazlomljeno slamo, ki se da uporabljati za vezanje. Nadalje tudi takrat, ako se ne mudi za novo žito, ter se ima na razpolago delavne sile preko zime, da se mlattev izvrši v tem času, ko ni drugega opravila. Ostane pa pri tej mlatvi precej zrna v slami.

Mlattev z ročno mlatilnico je v toliko boljša, ker izmlati snopje nekoliko čisteje, medtem ko se na delu ne prihrani dosti. Taka mlatilnica ravnotako kot cepc samo iztisne zrno iz klasa, ter je treba nato še posebej ločiti zrno od slame in plev. Slamo mlatilnica tudi močno nalomi. Rabi za pogon in obrat pa tudi najmanj 5 do 6 ljudi, zato pri tej mlatilnici, ako se poganja z roko, ne pridejo prednosti strojnega dela do izraza, kot bi pričakovali.

Te prednosti strojnega dela pri mlatilnicah in pocenitev mlatve pridejo pa šele do izraza, ako se mesto ročnega dela uporablja kot pogonsko silo ali vprezna živina ali pa celo motor oziroma vodna sila. Poleg tega pa še tedaj, ako stroj ne iztisne samo zrno iz klasu, temveč je tako prirejen, da loči zrno od slame in plev, ali pa še celo zrno deli v dva ali tri razrede. S tem, da ta dela izvrši stroj sam, odpadejo po mlatnji razna nadaljna dela ločenja, ki so istotako zamudna in draga. Stroj pa razmeroma za cpravilo teh del ne porabi mnogo več sile.

Upošteva se to dejstvo in pa to, da se ročna mlatilnica vrlo težko da gnati z roko, se že navadne ročne mlatilnice tako izdelujejo, da se dajo gnati z vitljem. Da se pa moč delavne živine v vitlju boljše izrablji, se take mlatilnice izdelujejo tako, da se s podaljšanjem opremijo s tresilci za slamo, tako da stroj loči slamo od zrna in plev. Popolnejše mlatilnice, ki ločijo tudi zrno od plev, ter imajo enostavno čistilno napravo, pa rabijo za pogon že močnejši stroj, kakor je vitelj. Napravijo tudi veliko več, ter se izborno izplačajo pri večjih množinah žita. Za pogon služi v tem slučaju benzinski motor ali pa elektromotor. V koliko napravi taka mlatilnica več, in koliko rabi v primeri z drugimi mlatilnicami gonilne sile, je razvidno iz sledečih števil.

Navadna ročna mlatilnica omlati dnevno 25 q do 35 q snopja, ter rabi za obratovanje 5 do 6 delavcev. Navadna viteljska mlatilnica omlati dnevno 45 do 90 q snopja, rabi za obratovanje dva konja (ali vola) in 6 delavcev. Viteljska mlatilnica s tresilcem slame omlati dnevno 45

do 100 q snopja, rabi za obratovanje 2 do 4 konj (ali volov) in 6 do 8 delavcev. Mlatilnica s tresilci slame in z enostavnim čiščenjem pa omlati dnevno 85 do 190 q snopja, rabi pa za obratovanje bencinski motor, ali elektromotor (ali pa vodno silo) od 4 do 6 konjskih sil in 10 delavcev.

DUŠIČNA UMETNA GNOJILA.

Med umetnimi gnojili zavzemajo važno mesto dušičnata umetna gnojila, tako, da si brez njih uspešnega gnojenja niti še misliti ne moremo. Znano je, da je dušik najvažnejša rastlinska snov v zemlji, on je rastlini neobhodno potreben; pospešuje njeno rast, rastlina boljše dozori in je odpornejša proti škodljivcem in boleznim. Dušik rabi rastlina za tvorbo svojih organskih sestavin; on je važna sestavnica beljakovin. Ob zadostni množini dušika v zemlji je pridelek kvalitativno in kvantitativno boljši.

Pri nas trpijo rastline navadno na pomanjkanju dušika v zemlji. Slabo ravnanje s hlevskim gnojem, omalovaževanje zelenega gnojenja itd. so vzroki, da je to dejstvo še občutnejše. Mi moramo tedaj, ako si hočemo zagotoviti ravnotežje med v zemlji se nahajajočimi hranilnimi snovmi — in s tem odgovarjajoč pridelok — nadomestiti manjkajoči dušik z dušikom v obliki tega ali onega dušičnega umetnega gnojila.

Dušična umetna gnojila tvorijo dandanes zase veliko skupino. Najvažnejša od te skupine za naše razmere sta čilski soliter in apneni dušik.

Čilski ali natrijev soliter

se pridobiva v glavnem v republikli Čile v Južni Ameriki. Leta 1923 n. pr. znaša tam kajšnja proizvodnja 2,320.000 ton; od te množine se ga je porabilo okrog dve tretjini v poljedelstvu kot gnojilo, ostalo pa v razne industrijske svrhe. Čilski soliter vsebuje 50—75% natrijevega nitrata ter 20—40% natrijevega klorida (kuhinjske soli), kateri je tudi podoben. Najčistejši vsebuje 15% dušika ter pride v promet v vrečah po 95—100 kg. Uporablja se ga s pridom za vse načine gnojenja, posebne uvaževanja je pa še vreden za takozvano ovršno ali naglavno gnojenje. Ker je v njem dušik v obliki nitrata, je brzo razloppen ter učinkuje takoj. Slaba stran tega gnojila je, da ga zemlja ne obdrži (absorbira) ter zamore tako — kolikor ga sicer rastlina ne porabi — preiti v spodnje zemeljske sloje. Največji uspeh se doseže z njim, če se ga trosi v obrokih.

Zgodovina apnenega dušika

sega približno 30 let nazaj. Prvotno se ga je začelo izdelovati pravzaprav v druge kemijsko-industrijske svrhe, šele pozneje se ga je začelo uporabljati tudi kot gnojilo. Dandanes se ga uporabi že ogromne množine v Nemčiji, Čehoslovaški in drugod. Fabrikacija apnenega dušika obstoji v spajanju (sintezi) značnega dušika pri visoki temperaturi (do 1000°C) s semle-

tim kalcijevim karbidom. Tako dobiveni apneni dušik se fino melje, preparira z o-ljem, da se ob trošenju tako ne praši, ter pride v promet v vrečah ali pločevinastih posodah od 50 do 85 kg. Vsebuje 15—17% dušika ter 50—60% apna. Ker se mora ta apneni dušik šele v zemlji pretvoriti v obliko, v kateri ga zamore rastlina sprejemati (proces amonizacije in nitrifikacije), velja v praksi kot dalje časa učinkujoče gnojilo. V poštev pride posebno za rahla, topla, propustna zemljišča, kjer se tudi po preje imenovani proces vrši brže. Sejati ga je 2—3 tedne pred setvijo. Pri nas se proizvaja v par tvornicah v Dalmaciji ter v Rušah pri Mariboru, ter se ga še precej izvozi v inozemstvo. Ker tedaj proizvajamo to gnojilo sami, bi bilo želeli, da ga naši gospodarji čim obširneje preizkušajo.

V zadnjih par letih manj znano dušično gnojilo je dalje amonijev sulfat. Pridobiva se ga pri suhi destilaciji oglja, n. pr. v plinarnah. Amonijev sulfat je belosiv, čisto zelenkast prašek ter vsebuje 20 do 21% dušika v obliki amonijaka. Dobi se ga v vrečah od 95 do 100 kg. V zemlji učinkuje počasneje od čilskega solitera.

V severnih državah se za gnojenje zelo uporablja takozvani »norveški« ali »apneni soliter«. Tudi za fabrikacijo tega se uporablja zračni dušik, ki se spaja pri toploti od 3000° C s kisikom, pretvori v dušično (soliterno) kislino ter končno z apnom nevtralizira. Je rumenosiv ali belkast prašek ter vsebuje 13—14% dušika ter 76—77% apna. V promet pride v sodčih ter ga je pohranjevati na suhem prostoru. — Učinkuje v zemlji enako hitro kot čilski soliter.

Omeniti je še nekatera novejša dušična umetna gnojila, ki se proizvajajo večinoma v Nemčiji, kakor: »nemški« ali »natrijev« soliter z okrog 16% dušika, amonijev klorid 24% dušika, amonijev nitrat 34% dušika, karbamid 44% dušika, karbonidni nitrat 33% dušika, granidin 70% dušika.

Vinogradništvo.

VINSKA KRIZA V MARIBORSKI OBLASTI.

Naše vinogradništvo v mariborski oblasti se je že davno pred vojno usmerilo na pridelovanje kvalitetnih vin. Po upadu filoksera pa se je v novih nasadih na ameriški podlagi še poglobilo to načelo. Široko zaledje nevinorodnih krajev v stari državi ter urejene gospodarske in valutne razmere so pripomogle k dobremu razpečavanju teh pridelkov. Vinogradniki so z veseljem sadili nove gorice, popravljali preše ter zidali viničarije in gospodarska poslopja. Trta jim je postala nekaj znak stalnega vira dohodkov.

Svetovna vojna pa je temeljito spremenila ta položaj. Široko zaledje in stare trge je objela nova politična jednota, domači trg pa še ne sprejema v povoljni meri naša kvalitetna vina. Nastala je vinska

kriza tudi v mariborski oblasti. Država nam gmotno ne more pomagati tako, da bi n. pr. s podporami izravnala primanjkljaj, ki je nastal vsled vinske krize. Bodimo zadovoljni, ako podpre naše trpeče vinogradništvo z dolgoročnimi posojili po znižanih obrestih in z dobrimi zakoni, ako odpravi visoke carine za vinogradniške potrebščine ter zniža prevozne tarife in ukine ali vsaj omili razne novodobne šikane. Domači vinski trgovci, ki istotako trpijo pod novimi razmerami, nam za sedaj tudi ne bodo mogli izdatneje pomagati, če ravno bi hoteli. Razen tega ležijo vse velike, merodajne vinske trgovine izven naših mej ter se pečajo bolj s kvantitativno nego kvalitativno vinsko trgovino. Domači konzumenti naših vin še žalibog tudi nimajo one discipline, da bi zahtevali od svojih krčmarjev pristna domača vina. Navadno se uvažajo v Slovenijo najcenejša vina, ki se požlahtnujejo z najcenejšim domačim produktom. V cenah med pristnim, dobrim, domačim blagom in to mešanico je potem kvečjemu dinar razločka pri četrtniki.

Stari odjemalci Avstrije imajo vsled nove trgovske pogodbe sicer ugodnost, da smejo uvoziti 80.000 hl slovenskega vina in mošta po znižani carini, vendar pa vidimo, da se je uvozila komaj dvajsetinka te količine. Tudi od te strani ni rešitve v sedajšnjih razmerah. Ali nas bo uničila druga filoksera, ki je prišla nad naše vinograde v obliki vinske krize?

Prve smo se rešili z državno pomočjo v obliki brezobrestnih posojil. Zastaviti smo morali vse fizične, moralne in gmotne sile, da smo obnovili opustošene vinograde. Sedajni rod še dobro pomni te težke čase. Naši vzgledni vinogradniki so takrat pokazali svojo moč. Vse so žrtvovali novim nasadam v nadi na lepšo bodočnost.

Težišče takratnega stremljenja je ležalo v obnovi vinogradov. Produkcija vina se je gonila z vso silo in danes smo dosegli ta cilj. Vsled preobrata pa smo trčili na nove zapreke. Sedaj imamo nove nasade, mnogo izkušeni in polne kleti zlahnega vina, toda — kupev nam primanjkuje. Te filoksera pa se bomo rešili samo s tem, da bomo temeljito revidirali naše dosedajno hotenje in stremljenje ter krenili z isto že lezno energijo in požrtvovalnostjo na nova pota in se prilagodili novim razmeram.

Težišče našega bodočega stremljenja ne leži več v vprašanju pridelovanja, ampak v vprašanju prodaje naših kvalitativnih vin, kajti naša izvrstna, celo svetovno znana vina se vsled novih razmer ne uveljavljajo niti na domačem, niti na tujem vinskem trgu tako, kakor bi zaslužila. Saj stojimo glede kvalitete na vinskem trgu skoraj brez konkurence, toda iskati in najti moramo pota, da to s trudom in znojem pridelano kvaliteto tudi prodamo.

Zato mislim, da bi se moralo naše bodoče stremljenje osredotočiti na sledeče vprašanje: Kako organizirati naš kvalitativni vinski pridelek, da pride do veljave na domačem in na avstrijskem vinskem trgu, in koliko naj pripomore k temu država in kaj lahko storimo iz lastne moči.

STANJE VINOGRADOV.

Slabo vreme noče prenehati. Grozdja se je itak že malo izleglo in še to je cvetelo izredno dolgo. Mnogo cvetja in to posebno zlahnih vrst, se je osipalo. Peronospora in pepel grozita uničiti še preostalo in tako so izgledi glede množine letošnjega pridelka precej skromni. Sigurno je, da ne bomo dosegli lanske kvantitete. Kljub temu pa vinogradniki marljivo škropijo in žveplajo, da si ohranijo vsaj zdrav les za prihodnje leto. Kop nič ne izda, ker trave vsled vedne mokrote bujno poganjajo. — Vinske cene so poskočile povprečno za $\frac{1}{2}$ —1 din.; pri sortiranem blagu, katerega pa je zelo malo, celo za $1\frac{1}{2}$ —2 din. Povprečnega vina mešanih vrst še leži precej po kletih, stare zaloge pa bodo do novega leta izčrpane. Vinogradniki ne silijo več s prodajo, a tudi konzum se je poslabšal. Vinski trg bo oživel šele okrog septembra.

Tudi v drugih državah vlada slabo in neugodno vreme. Vinske cene so se povsod okrepile, v Avstriji in na Francoskem pa so vsled večjega povpraševanja precej poskočile. Na Madžarskem, v Italiji in v Španiji je na vinskem trgu mir. Vinogradniki ne ponujajo, trgovci in krčmarji pa tu čakajo, kaj bo. Kdor še ima lansko vino, bo lahko našel kupca po primerni ceni.

VINOGRADI V KAMENICI-SREM.

V nadi, da slovenske vinogradnike zanima stanje tukajšnjih vinogradov, podam kratko poročilo, da je zima oškodovala očesa za letošnji rod in kljub temu, da za zimo zasujejo nizko odgojeno trsje z zemljo, je vsled vlažne zemlje zmrzlina uničila popke in sicer tik pod zemljo bolj nego na prostih poganjkih na suhem in visokem. Trsi, rezani na šparone (tukaj jih zovejo kondirji), imajo dovolj grozdja.

Prvo škropljenje se je začelo nekaj dni pred cvetjem od 17. do 22. maja in se dajalo na 100 litrov vode 1 kg galice. — Drugo škropljenje se je vršilo takoj po cvetju dne 31. maja do 7. junija z 1,5 kg galice, in tretje škropljenje od 21. junija do 2. julija z 2 kg galice na 100 lit. vode.

Začasno vlada deževje in vročina, tako da bo treba četrtočasno škropiti in tudi žveplati.

Kopanje, vezanje in škropljenje vino gradov se večinoma daje v akordni dogovor, tukaj pravijo »džjutore«, in se plača od orala vinograda pri lahkem kopanju 240 din., pri srednjem 256 din. in pri težki zemlji 288 din.

Za prvo vezanje vinogradov se plača 50 din., za drugo 100 din. in za zalamlanje (štucanje) vrhov 30 din. od orala.

Za prvo škropljenje 120 din., za drugo 140 din. in za tretje 150 din.

Vse delo se vrši pri suhem denarju brez pijače in kruha od solnčnega vzhoda do večernega mraka.

Delavci ne stanujejo pri vinogradih, ampak v vasi in viničarjev, kakor so pri nas, ne poznajo. Pri gosposkih večjih vinogradih stanuje samo »vincilir« ali takozvani »aufseher«. Za vreme zorenja in berbe od 15. avgusta se nastavijo zapri-seženi budarji.

Portugizer in modri rani burgundec je deloma že mehke in jagode že črnijo. Najbolj rana namizna sorta »Sčaba džjendžješ« (Perle von Czaba) že zori sedaj in lisice so prve, da sladkost grozdja poskušajo. Sled bližnje šume kaže cele krdele, da so se igrale po grabicah.

Za džjendžješom pride prvovrstno namizno grozdje od »Muškata Hamburg«, ki rano zori, dobro plodovito kakor džjendžješ, in se drži brez posebne gnilobe celo zimo do pozne spomladi na primernem prostoru obešeno.

Glede produkcije vina zasedejo v nasadih najširše mesto začasno bela in crvena slanka, bela in crvena plemenka (Gutedel), bela in crvena ružica (Steinschiller), laški rizling in portugizer. Da se tudi plemenka, portugizer in smederevka v velikem obsegu kot sveže namizno grozdje prodaja, je razumljivo.

Pri berbi v jeseni ljudje premalo upoštevajo snažne sprave glede stiskalnic in druge posode. Vino pa, ki se v redi pospravi, je fino, gladko in ima prijetno vonjavo. Sposobnih kleti je prav malo, ker poprej so dunajski in madžarski nakupovalci nakupovali takoj od trsja grozdje, kakor tudi vinski mošt in na tisoče hektolitrov po Donavi odpeljali. Ta kupčijska zveza je sedaj po preobratu seveda prekinjena na žalost in škodo producentov. Vino leži v kačari in ima po leti 20 gradov toplote in po zimi skoro da zmrzne. Zato po leti počenja vino kipeti in se pretvarja v očetni kisik ali pa drugo bolešno mlečno kipenje.

Vinska cena se je sedaj dvignila od 4—5 din. na 8—9 din. za zdravo dobro vino. Črno vino iz portugizerja je prav dobro tudi za naš okus in je dosti boljše, kakor trpko dalmatinsko vino. Za naše vinske trgovce je rdeče in belo vino jako priporočljivo za rezanje domačih kiseljukov na Štajerskem, ker vinski mošt ima tukaj od 20 do 24% sladkorja in prav malo kisline.

Za vsem zanimive so tukaj trsnice, ki se gojijo v velikem obsegu kot takozv. »štupfersule«. Trgovina s tem cepljenim trsjem se je razvila na sto in stotisoče. Trsje je s suhim cepičom zeleno cepljeno meseca majnika in je glede čistosti sorte, kakovosti in zaraščanja, zrelosti in korenine prvovrstno. Običajna cena teh trsnih cepljenk je 1,50, 1,75 in 2 din. za komad.

Začasno je stanje vinogradov in trsnic prav lepo. Plohoviti dež je dosti škode napravil, poplavljal in izplavljal stare in mlade nasade, zemlje pa tukaj ne zmanjka in ta škoda se zopet popravi.

Državne, kakor tudi vse druge ceste se od časa preobrata sem ne držijo več v dobrem stanju in so prav po naravni potrebi izdolbene in zaraščene z divjim bezgom, trnjem in različnim plevelom. Drugače pa vsebuje vsaki kvadratni meter zemlje prirodne sile za gojenje vsake kulturne rastline, ali brlog obvlada že tik va si in grobišča.

V Fruški gori se najdejo v šumi še stare evropejske trte in bom zbral dotične sorte in poskusil kulturne nasade, ker v šumi še do sedaj nimajo peronospore,

akoravno se je ta bolezen že povsod pojavila, kjer je ni bilo.

12. julija 1926.

F. Rudl.

Svetovno vinogradništvo znaša okrog 9 milijonov ha. Na tej površini se povprečno pridelava 180 do 190 milijonov hl. Največ vinogradov ima Evropa, in sicer: 8.500.000 ha. Na vse druge dele sveta odpade komaj 500.000 ha. Afrika ima 260.000 ha, Azija 100.000 ha, Avstralija 37.700 ha, Amerika pa 102.300 ha.

Meseca januarja 1926 se je v Nem. Avstrijo uvozilo 1774 hl vina pod 13% alkohola in sicer: iz Italije 168 hl, iz Jugoslavije 6 hl, iz Madžarske 19 hl in iz Francoske 69 hl.

Nemčija dovoljuje svojim vinogradnikom ki izvažajo vino v inozemstvo kot izvozno premijo znižani ali carine prosti uvoz vinogradniških potrebščin, kakor galice, rafije, umetnih gnojil itd. Vinske trgovine za dobijo premijo v denarju. Tako skrbe druge države za izvoz svojih vin.

Gospodarske zanimivosti.

VAZNOST GOSPODARSKE RAZSTAVE V ORMOŽU.

Ni kmalu v gospodarskem oziru tako zanimivega okraja v Sloveniji, kot je ormoški. Ako se pelješ po Dravski dolini od Ptujja proti Čakovcu, si presenečen, ko vidiš razsežna in rodovitna polja. Lepe hiše z velikimi gospodarskimi poslopji pričajo, da v njih stanujejo gospodarsko napredni kmetje. Kako pa se šele začudiš, ko vidiš v njih hlevih številno govejo živino, skrbno gojeno, enake barve in ene pasme, namreč pingavske. Misliš, da si ali v Pingavu ali pa v kakem drugem avstrijsko-alpskem kraju. Ta goveda ne nadkriljujejo glede rasti in čistosti pasme samo naših gorenjskih pingavskih goved, temveč lahko smelo trdimo, da ne zaostajajo dosti za originalnim pingavskim govedom. Tovrstni biki ormoškega okraja so znani po mariborski in ljubljanski oblasti in se v zadnjih letih v izdatni meri razpošiljajo v Bosno in Hercegovino.

Znano je, da poleg dobro razvite govedoreje prospava tudi v ormoškem okraju konjereja. Konji so mrzlokrvni, noriško-belgijskega plemena, zelo dobro razviti ter se prištevajo med najtežje konje. Že pred vojno so se izvažali na Madžarsko, v industrijske kraje bivše Avstrije in zlasti na Bavarsko. Dandanes pa prihajajo po nje kupci iz Avstrije in Italije. Tudi naša državna uprava kupuje svoje mrzlo krvne zrebce v izdatni meri v ormoškem okraju.

Omenjena naj bo še svinejereja tega okraja. Že meseca marca vsakega leta začnejo prihajati kupci iz vseh krajev Slovenije in bližnje Hrvatske v Ormož po mlade prašičke. Izvoz traja do junija. V prejšnjih letih so se svinje izvažale v alpske dežele in tudi v Istro. Svinje so bele, jorkširskega plemena in nenavadno dobre za mast. Že v enem letu dosežejo povprečno 180 kg teže.

Takorekoč srednjeevropski sloves pa imajo vina ormoškega okraja, ki prihajajo v konzum pod različnimi imeni. Imeni kot: »Ljutomerčan«, »Jeruzalemec« sta pač znani vsakomur na Dunaju in Gradcu, kakor tudi v Ljubljani in v Zagrebu.

Mozler in muškadni silvanec pa sta dve najbolj tipični vrsti ormoških vin.

Ker je omenjeni okraj v gospodarskem oziru tako napreden in raznovrsten, zato je gospodarska razstava v Ormožu popolnoma na mestu. Ista se vrši od 8. do 15. avgusta t. l.

PLANINSKO ZBOROVANJE V LUČAH V ZG. SAVINJSKI DOLINI.

Spričo izredno neugodnega gospodarskega položaja, v katerega so zašli v splošnem kmetovalci v občini Luče v Zg. Sav. dolini, je tamkajšnja pašniška zadruga sklicala dne 1. avgusta t. l. zborovanje in posvetovanje najuglednejših kmetovalcev in zastopnikov ljudstva. Zborovanja se je udeležil tudi okrajni kmetijski referent g. F. Wernig, ki je poročal o splošnem gospodarskem položaju in je podal smernice za izboljšanje gospodarskega stanja.

Občina Luče se razteza po najboljšeju delu Savinjskih Alp ter obsega na 11.000 ha zemlje, pretežno planin.

Njeno gospodarsko stanje je izredno slabo in zaostalo. Veliko kmetovalcev se po obsežnosti zemljišč sicer prištevajo med veleposestnike, vendar so trenutno gospodarske razmere tako neugodne, da se morajo mnogi od teh odreči najvažnejšim vsakdanjim potrebščinam in da se mnogi jedva preživijo. Kriza sega že tako daleč, da trpijo pomanjkanje že celo mnogi bivši ugledni obrtniki v vasi Luče. Netroj delavcev je brez dela in ker jim je pot v Ameriko zaprta, iščejo zaslužka v rudokopih in pri drvarjih v Bosni. Reakcija je tem hujša, ker je prišla popolnoma nepripravljena in nepričakovano.

Cene lesu so padle tako globoko, da je z ozirom na ondoto oddaljenost od železnice v mnogih primerih les sploh brez vsake vrednosti in da se spravljanje ne splača.

Živinoreja pa je še na povsem primitivni stopnji in nje izkupiček obstoja edino v prodaji klavne živine. Vse nekdanje pospeševanje je temeljilo na izboljšanju plemena, kar se je deloma tudi posrečilo, vendar pa so bili doseženi uspehi le začasni in se jih ni pravilno izkoristilo.

Spričo sedanjega gospodarskega položaja leži spas ondote kmetovalca edino v tem, da se reši že enkrat pašniško vprašanje glede planin, ki so pretežno last veleposestva in so pod agrarno reformo.

Brez reguliranih in melioriranih pašnikov v občini Luče in v Zg. Savinjski dolini sploh ni živinoreje. Ko bodo urejeni pašniki, bo pristopiti takoj k uvedbi mlekarstva na najširši podlagi in mogoče bo celo misliti na ureditev po primeru Bohinja na izdelovanje presnega masla in trdih sirov. Do te dobe pa je rešiti še številno aktualnih vprašanj, katerih rešitev je pogoj vsem gospodarskim melioracijam in napredku. In radi tega so zborovalci v Lučah ob koncu sestanka in zborovanja dne 1. t. m. sklenili naslednjo resolucijo:

1. Naj se nemudoma zgradi čez Podvolovlek cesta, ki bo spajala Luče s Kamnikom, z železnico in s svetom sploh. Ta cesta je iz gospodarskega stališča vitalnega pomena za Zg. Savinjsko dolino, kajti ne more biti kmetu vseeno, če proda 1 m

lesa na postajo Rečico za 100 din., ali pa za 200 din. na postajo Kamnik. S projektirano cesto bi se Lučam in Solčavi še le odprl pot v svet in pridobljen bi bil tudi trg za vse odvišne domače proizvode — pred vsem za les. Gospodarska vrednost Zg. Savinjske doline bi se s to cesto podvojila ali potrojila.

Za gradnjo ceste pa govorijo razven gospodarskih razlogov še eminentno važnejši interesi in momenti in to je predvsem strateški moment. Dočim so Avstriji, odnosno Nemci, prepredli celo planinsko obmejno ozemlje z novimi cestami, poti in vspenjačami, — tako da stojijo neprijateljske čete lahko vsak hip pripravljene na naši meji — se pri nas obramba meje v navedenem pogledu pušča popolnoma v nemar. Cesta Kamnik—Luče—Solčava bi bila neobhodno potreben in za obrambo naše meje penadomestljiv protiutež napram novi cesti, ki jo gradijo Avstrijci iz Železne Kaple proti naši meji.

Pa tudi glede na razvoj planinarstva in na zimski šport bi bila omenjena cesta izrednega pomena za vso zaledje ljubljanske oblasti in indirektno tudi za domače prebivalstvo.

2. Naj se takoj odstranijo razlogi, zbog katerih se je moralo lansko leto prekiniti delo komisarja za agrarne operacije glede določitve obsega in merjenja planin, oziroma pašnikov. Naj se z nadaljevanjem tega dela vrne ljudstvu zopet zaupanje v naše oblasti in zakone glede agrarne reforme in naj se s tem pomiri ljudstvo, ki se čuti prevarjenim in je ogorčeno, ker je moralo prispevati znatne zneske za izvrševanje omenjenega dela, ki se je mahoma in na nepojasnen način ukinilo.

3. Z ozirom na to, da je država uknila malodane vse podpore in subvencije za pospeševanje kmetijstva, naj votira okrajni zastop vsako leto primeren znesek, da se bo organizacija živinoreje mogla izvesti pri nas iz lastnih sredstev, po primeru Gorenjske.

4. Davčna oblast v Celju naj uvažuje izredno neugodno gospodarsko stanje Zg. Savinjske doline, naj z davki, ki jih spričo sedanjih prilik kmet kljub vsej dobri volji in dobrodušnosti ne zmore, popusti in naj ne tira s svoje grude siromaka, kateremu bi se moralo v resnici še kaj doplačati, da vzdrži in kultivira zemljo v visokem in strm planinskem svetu na nerodovitnih tleh, pri izredno težkem delu in spričo naj slabše letošnje letine, ki oddaleč ne bode omogočila ljudstvu redno preživljanje in se je bati naravnost pomanjkanja in bede.

Fr. Wernig, kmet. ref.

Na državni kmetijski šoli v St. Jurju ob juž. železnici se začne 11 mesečni tečaj prihodnjega šolskega leta s početkom novembra, ako ne ob ministrstvo glede na pravilnik določilo začetek s 1. oktobrom. Namen zavoda je vzgojiti in strokovno izobraziti le kmetijske sinove, za katere se predvideva, da postanejo samostojni gospodarji, zato sme uprava po odredbi ministrstva sprejeti tako za državne kot za privatne gojence to je na prosta in plačujoča mesta le sinove lastnikov zemljišč. Tudi morajo oni absolventi, ki vstopijo po študiju v službe, vrniti državi celotno oskrbovalnino, da ima od zavoda v resnici dobiček le kmetijstvo. Mesečna oskrbnina znaša 400 D in na ponov-